

Onderzoek naar oorzaken van ongewenste ziekenhuissterfte ('niet passende zorg') bij palliatieve patiënten

Deze stage wordt aangeboden vanuit het netwerk palliatieve zorg Oost-Veluwe, en het Team ondersteuning palliatieve zorg van Gelre ziekenhuizen Apeldoorn/Zutphen.

Achtergrond

Jaarlijks sterven alleen in Gelre ziekenhuizen locatie Apeldoorn gemiddeld 100 mensen terwijl ze op de wachtlijst staan voor overplaatsing naar huis met terminale thuiszorg of naar een hospice. Mensen sterven daardoor niet op de plaats van voorkeur en houden ziekenhuisbedden bezet die niet voor andere patiënten aangewend kunnen worden ('verkeerde bed' problematiek)¹. Het voorkomen/reducen van niet passende zorg is een actueel thema om de zorg toekomstbestendig en duurzaam in te richten, gezien de stijgende zorgkosten en de toenemende sterfte^{2,3,4,5}.

Het onderzoek spitst zich toe op dossieronderzoek naar de instroom en de belemmerde uitstroom van terminale patiënten in beide locaties van Gelre ziekenhuizen (Apeldoorn en Zutphen).

Factoren die kunnen meespelen wat betreft de instroom zijn onder andere: wat heeft er voor het overlijden gespeeld? Hebben deze mensen de diagnose tijdens deze ziekenhuisopname gekregen? Was er sprake van een acute opname? Waren ze al als palliatief gemarkeerd voor opname? Waren ze geïnccludeerd in het transmuraal zorgpad palliatieve zorg^{6,7}? Om welke ziektebeelden/specialismen gaat het? Is hier een rode draad in te ontdekken? En tenslotte: was er voor opname al sprake van proactieve zorgplanning⁸?

Qua belemmerde uitstroom gaat het onder andere om: was er sprake van een wachtlijst bij het hospice⁹? Is er gekeken naar andere hospices? Hadden mensen nog geen (terminale) thuiszorg voor opname? Was er een stop qua thuiszorg? Op welke dagen werden mensen aangemeld voor overplaatsing? (als dit op vrijdag is, is er al gauw sprake van 3-4 dagen wachttijd omdat in het weekend geen overnames plaatsvinden). Hoe lang voor aanmelding bij het transferbureau was al bekend dat mensen met terminale zorg uitgeplaatst zouden worden? Is dit tijdig gemeld? Etc.

Doel

Het primaire doel van dit onderzoek is het vaststellen van de oorzaken van ongewenste ziekenhuissterfte bij palliatieve patiënten en het identificeren van aangrijpingspunten om dit te voorkomen.

Onderzoeksopzet

Het betreft een retrospectief dossieronderzoek. Het gaat om meerdere kalenderjaren, beginnend bij 2023 en dan teruggaand. De inclusie van patiënten/dossiers is helder: patiëntenummers van overleden patiënten zijn bekend en de medische dossiers kunnen opgevraagd en ingezien worden. De studiestudiepopulatie bestaat uit alle mensen die (van 01-01-2022 t/m 31-12-2023) zijn overleden in Gelre ziekenhuizen op de locaties Apeldoorn en Zutphen terwijl ze op de wachtlijst stonden voor overplaatsing naar huis (met terminale thuiszorg) of naar een hospice. De te verzamelen data worden ingevoerd in een Castor EDC database. De data-analyse bestaat vooral uit beschrijvende statistiek: kenmerken van de studiestudiepopulatie en frequentieverdeling van de gevonden oorzaken van ongewenste ziekenhuissterfte.

Relevantie van het onderzoek

Door oorzaken op te sporen van ongewenste ziekenhuissterfte kan meer gestuurd gaan worden op het voorkomen hiervan, waarmee wordt bijgedragen aan vaker overlijden op de plaats van voorkeur. De relevantie is tweeledig: 1) Verhoging van kwaliteit van leven bij de stervende mens en diens naasten (passende zorg) en 2) kostenreductie/voorkomen van verkeerde bed problematiek (niet passende zorg).

Werkzaamheden

- Kennismaken met de stakeholders w.b. palliatieve zorg in Gelre ziekenhuizen en het netwerk palliatieve zorg Oost-Veluwe
- Maken van de Castor EDC database voor de studie (i.s.m. een data-specialist)
- Bijdragen aan de dataverzameling en –controle
- Uitvoeren van statistische analyses in SPSS
- Schrijven van een eindverslag in de vorm van een concept-artikel
- Geven van een eindpresentatie aan de leden van het netwerk palliatieve zorg Oost-Veluwe en aan een afvaardiging van Gelre ziekenhuizen.

Leerdoelen

Behalve de standaard leerdoelen voor CKO-9 is er binnen de stage veel ruimte voor aanvullende, persoonlijke leerdoelen.

Start en duur stage

De stage start duurt 12 weken in voltijd (langer in overleg) en kan starten vanaf oktober 2024. Begeleiding wordt verzorgd door Berdine Koekoek, coördinator netwerk palliatieve zorg Oost-Veluwe en dr. Tjard Schermer, epidemioloog in het Radboudumc en in Gelre ziekenhuizen. De werkzaamheden kunnen deels vanuit huis worden gedaan.

Meer weten of aanmelden

Stuur een mail naar b.koekoek@gelre.nl en/of tjard.schermer@radboudumc.nl.

Literatuur

1. Koekoek, B. Regie over de plaats van sterven. [Internet] 2014. Available from: https://www.researchgate.net/publication/351051087_Regie_over_de_plaats_van_sterven. Geraadpleegd op 2024-05-10
2. Nivel. Passende Transparantie voor Passende en Uitkomstgerichte Zorg De Transparantiemonitor 2021/2022 [Internet] 2022. Available from: <https://www.nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1004281.pdf>. Geraadpleegd op 2024-05-10
3. Volksgezondheid Toekomst Verkenning. [Internet] 2024. Available from: <https://www.volksgezondheidtoekomstverkenning.nl/c-vtv/trendscenario-update-2020/sterfte-en-levensverwachting>. Geraadpleegd op 2024-05-10
4. Boddaert, MS, Fransen, HP, Gerven van D. et al. Association between Inappropriate End-of-Life Cancer Care and Specialist Palliative Care: A Retrospective Observational Study in Two Acute Care Hospitals. *Cancers* 2024, 16(4), 721; <https://doi.org/10.3390/cancers16040721>
5. Palliaweb. Rapport Trendanalyse Palliatieve Zorg, welke trends en ontwikkelingen komen er de volgende 10 jaar op ons af en welke impact heeft dit op het veld van de palliatieve zorg in Nederland? [Internet]2020. Available from https://palliaweb.nl/getmedia/d4d40963-913c-45bd-8ec0-3d23926b68ac/Rapport-Trendanalyse-Palliatieve-Zorg-D1-0_incl-links.pdf.
6. Transmuraal zorgpad palliatieve zorg Oost-Veluwe. [Internet]. Available from: <https://palliaweb.nl/getmedia/0c106c24-ad0c-45c9-92dc-eefb993298d2/Zorgpad.pdf>. Geraadpleegd op 2024-05-10
7. Van Doorne, I., de Meij, M.A., Parlevliet, J.L. et al. More older adults died at their preferred place after implementation of a transmural care pathway for older adults at the end of life: a before-after study. *BMC Palliat Care* 22, 110 (2023). <https://doi.org/10.1186/s12904-023-01218-0>
8. Palliaweb. Richtlijn proactieve zorgplanning. [Internet] 2023. Available from: <https://palliaweb.nl/richtlijnen-palliatieve-zorg/richtlijn/proactieve-zorgplanning>. Geraadpleegd op 2024-05-10

9. Gupta Strategists; De olifant de kamer uit. [Internet] 2024. Available from <https://palliaweb.nl/getattachment/7aa199ac-ff1f-467d-a282-2642dffacd61/Gupta-rapport-De-olifant-de-kamer-uit.pdf?lang=nl-NL>. Geraadpleegd op 2024-05-10.